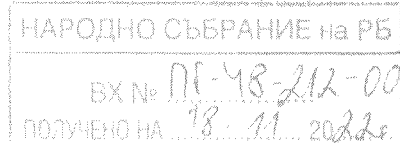

РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ
СОФИЙСКИ ГРАДСКИ СЪД

Изх. № РД-21-МП-69/2022 г.
18.11.2022 г.

ДО
Г-Н РАДОМИР ЧОЛАКОВ –
ПРЕДСЕДАТЕЛ НА
КОМИСИЯ ПО ПРАВНИ ВЪПРОСИ
НАРОДНО СЪБРАНИЕ НА
РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ
ПЛ. „НАРОДНО СЪБРАНИЕ“ № 2
ГР. СОФИЯ
1169

Относно: Законопроект за несъстоятелност на физическите лица №
48-202-01-30/04.11.2022 г.

УВАЖАЕМИ ГОСПОДИН ЧОЛАКОВ,

Приложено, изпращаме Ви становище на работна група при
Софийски градски съд, определена със Заповед № РД-08-6413/13.10.2022
г. на председателя на СГС, изготвено от съдия Жаклин Комитова, съдия
Мирослава Кацарска и съдия Никола Чомпалов, във връзка със
законопроект за Закон за несъстоятелност на физическите лица, изпратен
на Софийски градски съд с писмо на Министерство на правосъдието с
вх.№ 64090/07.10.2022 г.

Приложение: съгласно текста.

С уважение,

АЛЕКСЕЙ ТРИФОНОВ
ПРЕДСЕДАТЕЛ НА
СОФИЙСКИ ГРАДСКИ СЪД

Изготвил: Р.Манолова- специалист, сектор „АДП“

1000 София, бул. "Витоша" № 2, тел. център: (02) 9219 88; факс: (02) 981 37 40;

e-mail: cabinet@sgs.justice.bg

**ДО
ПРЕДСЕДАТЕЛЯ
НА СОФИЙСКИ ГРАДСКИ СЪД**

СТАНОВИЩЕ

НА РАБОТНА ГРУПА ПРИ СОФИЙСКИ ГРАДСКИ СЪД,
определена със Заповед на Председателя на СГС № РД-086413/13.10.2022г.
във връзка СЪС ЗАКОНОПРОЕКТ ЗА ЗАКОН ЗА
НЕСЪСТОЯТЕЛНОСТ НА ФИЗИЧЕСКИТЕ ЛИЦА, изпратен на СГС
с писмо на Министерство на Правосъдието с вх.№64090/07.10.2022 г.

Представяме на вниманието Ви становище относно Законопроект за Закон за несъстоятелност на физическите лица, изпратен на Софийски градски съд за становище с писмо на Министерство на Правосъдието с вх.№64090/07.10.2022 г.

I. ПРИНЦИПНИ СЪОБРАЖЕНИЯ ПО ЗАКОНОПРОЕКТА.

1. Софийски градски съд счита, че следва да се предприемат мерки, за да се реши адекватно проблема относно невъзможността на физически лица да обслужват задълженията си и съответно събираемостта на вземанията на кредиторите. В мотивите на изпратения ни законопроект е посочено, че със същия се цели транспонирането в българското законодателство на Директива (ЕС) 2019/1023 на Европейския парламент и на Съвета от 20.06.2019 г. за рамките за превантивно реструктуриране, за опрощаването на задължения и забраната за осъществяване на дейност, за мерките за повишаване на ефективността на производствата по реструктуриране, несъстоятелност и опрощаване на задължения и за изменение на Директива (ЕС) 2017/1132 (Директива за реструктурирането и несъстоятелността). Директивата има за цел осигуряване на правни механизми в държавите-членки по отношение на предприятията и предприемачите, като в чл. 1, пар. 4 от Директивата е прието, че държавите-членки могат да разширят прилагането на производствата,

които водят до опрощаване на задължения, така че да обхванат изпаднали в несъстоятелност физически лица, които не са предприемачи. Предлаганият законопроект, който е насочен към физически лица длъжници, чиито задължения не произтичат от търговска дейност, касае именно горесцитирания чл. 1, пар. 4 от Директивата, която норма е диспозитивна по характер и не задължава държавите-членки да разширят приложението на Директивата и по отношение на физически лица, които не са предприемачи.

Българският законодател е предвидил множество ефективни механизми за защита на физическите лица длъжници, като например несеквестрируемостта на длъжниковото имущество, уредена в чл. 444, 446, 446а от ГПК, както и недействителността на отказа от тази закрила, уредена в чл. 447 от ГПК, а също и института на абсолютната погасителна давност, с изменението на чл. 112 от Закона за задълженията и договорите (ДВ, бр. 102/01.12.2020 г., в сила от 01.06.2021 г.), така че за нас е спорна необходимостта от приемането на отделен закон. Ако се приеме, че е необходимо да се приеме специален закон, това следва да стане при съобразяване на вече действащата правна уредба, за да не се допуснат противоречия и неяснота, каквито, както е посочено и по-долу, проектът създава.

2. Макар че в наименованието на законопроекта да е използван изразът производство по несъстоятелност, което като че ли препраща към Търговския закон, уреденото в законопроекта производство е ново, специфично, непознато до този момент за българския правен ред. Законопроектът има за цел да защити физическите лица, които са неплатежоспособни и добросъвестни – чл.1 т.1, като в такъв смисъл са и мотивите към проекта.

Защитата на физическите лица при неплатежоспособност съгласно дадената дефиниция в чл.8 от законопроекта, може да се осигури и при сегашния право ред чрез редица защитни мерки, установени в законодателството. Специално производство по несъстоятелност, уредено по подобие на търговската несъстоятелност обаче, не е подходящият начин за това. Касае се за различен кръг обществени отношения по смисъла на чл.3 ал.1 от ЗНА, който няма и не може да има аналог с обществените отношения касаещи търговците, извършващи стопанска дейност и изпадането им в неплатежоспособност. Поради това, наименованията на

законопроекта следва да се приведе в съответствие с предметния му обхват, който касае защитата на физическите лица при неплатежопособност.

3. Наред с горното считаме, че **неправилно е предложено тези дела да се разглеждат като първа инстанция от окръжните съдилища.** В тази връзка предлагаме чл. 27 от Законопроекта, ако се приеме, че изобщо следва да бъде приет специален закон, да бъде изменен и да се предвиди подсъдност на делата на Районен съд. Горното е обусловено от факта, че не се касае за търговци, чийто седалища са обвързани с окръжните съдилища по район съобразно предходно действащите правила по тяхното вписване в регистрите, които се водеха преди от окръжните съдилища. Това е необходимо с цел да се гарантира достъп на гражданите – физически лица, които са адресатите на законопроекта до правосъдие и съблюдаване на целената бързина, която е заложена в проекта. В страната има много селища, които са значително отдалечени от своя окръжен съд и разглеждането на тези дела в районен съд би облекчило процедурата, както за несъстоятелното физическо лице, така и в цялост, тъй като няма да се налага да се правят разноските във връзка с оценка и осребряване на активите, които са по местоживее на адреса, производството няма да бъде оскъпявано с транспортни разходи на вещи лица, синдик и прочие. Не случайно на свое заседание от 11.10.2022 г. ВСС отказа да закрие и обедини районни съдилища с аргумент за достъпа на гражданите до правосъдие и посочвайки, че има районни съдилища, които обслужват граждани, на които в противен случай ще им се наложи да изминават доста километри / над 100 км./ до други такива, а още повече до съответния окръжен съд.

Освен изложеното, с цел осигуряване на заложената в законопроекта бързина е много по-удачно процедурата да се води от РС по местоживее на физическите лица. Горното е в интерес и на кредиторите, тъй като физическото лице обикновено дължи на лица в района на своето местопребиваване, а не като при търговците, които имат широка стопанска дейност, включително и международна, така че ще доведе до значително по-малко разноски и за защита на кредиторите, които са местни в повечето случаи.

Разглеждането на тези дела от окръжен съд ще е нецелесъобразно, тъй като ще доведе до съсредоточаването им в Софийски градски съд и

другите натоварени окръжни съдилища като Пловдив, Варна, Бургас, предвид това, че в районите им има най-много жители с оглед концентрацията на населението в гр. София и областните градове, а това би довело до невъзможност за спазване на кратките процесуални срокове, залегнали в проекта. Софийският градски съд и сега е най-натовареният съд в страната, и то без да се отчита към момента поемането на делата от закрития СНС, като поемането на тези производства, чиито адресати са физически лица, би довело до сериозно затруднение. Следва да се помисли за начин за децентрализация на тези дела, но при всички случаи е удачно да се разглеждат от районните съдилища, които са само първоинстанционни и биха могли да поемат и кадрово тези производства.

Ако тези дела се разглеждат от районни съдилища, съответно обжалваемостта на актовете би била пред окръжен съд, а не пред апелативните съдилища, които също са по-малко на брой и биха се оказали претоварени с много жалби, с доста нисък имуществен интерес, тъй като длъжниците – физически лица, попадащи в обхвата на закона, предвид изключване на приложното му поле при стопанска и/или друга търговска дейност, биха имали малки по размер вземания и спорове с материален интерес, който е под този, предвиден за подсъдност на окръжните съдилища като първа инстанция. По този начин биха се оказали в обхват на проверка от второинстанционни апелативни съдилища спорове с изключително нисък материален интерес, като е спорно необходимостта от ангажиране на тези съдилища са спорове от такъв характер.

Следва да се посочи също така, че производството по законопроекта е различно и специфично и същото няма търговски характер (изрично в този смисъл е чл. 2) и няма основание да бъде поето от окръжните съдилища, особено от търговските отделения в тях.

Изложеното следва да се предвиди изрично и по отношение на съпътстващите производството искиове, тъй като е възможно и твърде вероятно, доколкото длъжникът е физическо лице, споровете да касаят малък материален интерес (физическото лице дължи по-малки по размер суми от търговците, особено като е изключена свързаността му със стопанска дейност, за да попадне в обхвата на приложното поле), а да се разглеждат дела за суми под и около например 100 лв. като първа инстанция от окръжен съд е нецелесъобразно и неефективно.

Ето защо, ако не цялото производство, то поне за съпътстващите искиове (като тези по чл. 50 от законопроекта), е много по-удачно да се

предвиди да се разглеждат от съдилищата съобразно цената им, а не всички от съда по несъстоятелността, тъй като при запазване на предвиденото може да се разгледа спор с цена например 100 лв. от първа инстанция окръжен съд, като за всички останали дела при такава цена на иска компетентни са съответните районни съдилища. Разглеждането на тези дела с малък имуществен интерес от първоинстанционен съд съобразно цената на иска, би осигурило в много по-голяма степен целената бързина на производството, а би било и в удобство на адресатите на закона, тъй като и длъжникът – физическо лице, и кредиторите му, ще са много по-улеснени в достъпа си до правосъдие, ако спорът им по чл. 50 от Законопроекта се разглежда от техния удобен по местоживееене (постоянен адрес) районен съд, а не от окръжния, до който трябва да пътуват и да се кумулират допълнителни разноски за тяхна сметка.

Предвид горното е удачно исковете по чл. 50, ал.3 от Законопроекта да бъде предвидено, че се предявяват пред компетентния първоинстанционен съд съобразно тяхната цена.

4. Следва да се отбележи като забележка по представения проект, че в параграф 2 от същия е предвидено до създаване на предвидения с него, регистър по несъстоятелност, актовете в производството по несъстоятелност на физическите лица да се вписват или обявяват в Информационната система за производство по несъстоятелност на Министерство на правосъдието. В същата към момента няма опция за обявяване по физически лица и е удачно, ако ще се ползва да се предвиди това. В противен случай ще се стигне до хипотезата, в която съдът е постановил акт – решение за откриване на производство по несъстоятелност, но няма техническа и практическа възможност да обяви същото в предвидената система или регистър.

Поради това следва да се предвиди поне отлагане на влизането в сила на определени разпоредби с Преходните и заключителните норми на законопроекта. Така предвиденото обявяване в системата няма възможност да започне веднага с приемане на законопроекта, поради което следва да се предвиди друг алтернативен вариант или прилагане на част от разпоредбите в някакъв разумен преходен период, в който да се постигне необходимата обезпеченост на производството.

5. Изразяваме становище, че е резонно да се помисли и да се включат изрични разпоредби относно приложимостта на правилата на чл. 83, ал. 2 от ГПК по отношение на таксите и разноските за производството, като считаме, че следва с изрична норма да бъде изключено приложението на този институт.

В законопроекта е предвидено, че всички такси се плащат от длъжника, включително се авансират такива, като не е предвидена възможност и хипотеза заинтересуваните кредитори да предплащат такива, а впоследствие да бъдат удовлетворявани за същите с привилигирано вземане, както е в производството по несъстоятелност по ТЗ.

Ако възможността физическото лице – длъжник да иска освобождаване от такси и разноски, не бъде изключена, това ще доведе от една страна до лавина от такива искания и жалби, а от друга, до значително обременяване на бюджетите на съдилищата, а средства за тези производства в настоящия момент не са предвидени.

Следва да се обмисли и възможността за приложимост, доколкото се касае за физически лица, на правилата на Закона за правната помощ, както и ползването от закрилата на Закона за защита на потребителя, при положение, че се касае за длъжник, който иска да се освободи от всичките си задължения в едно производство, което се образува по негова инициатива.

6. Проблем е и обстоятелството, че липсва преходна разпоредба, уреждаща изрично, законът ще се прилага за задължения, възникнали след датата на приемането му. При липса на подобна разпоредба на закона по същество ще се придаде обратна сила, тъй като той ще се отнася и до всички заварени правоотношения и вече възникнали задължения. Кредиторите ще бъдат поставени в състояние на процесуална изненада във всички случаи, в които вече е започнало принудително изпълнение и са направени значителни разноски във връзка с предприетите изпълнителни действия. Неблагоприятният ефект от това ще се разпростре и върху неограничен брой трети добросъвестни лица (напр. лицата, обявени за купувачи, които са заплатили цената на придобитото имущество с кредит и по отношение на които все още не е извършен въвод във владение).

Подобно правно разрешение, което не дава възможност правните субекти да съобразят поведението си, обуславя сериозни последици за

стопанския живот, които не могат да бъдат предвидени и ограничени и не е съгласуван с други закони – ЗЗД (досежно чл.112 от него и проблемите на колизията по отношение на давността), Закона за защита на потребителя и други. Изцяло несъгласувана и неясна е и нормата на чл.69 от Законопроекта, което ще породи редица правни спорове, ще усложни и удължи производството.

Следва да се предвиди и изрична правна уредба на разноските на кредиторите по заварените случаи на индивидуално съдебно изпълнение, по отношение на което е празнота в законопроекта в настоящия момент.

7. Законопроектът е вътрешно несъгласуван и противоречив. Нормата на чл.9 ал.2 т.2 изключва правната защита на най-уязвимите членове на обществото, които се нуждаят от усилена защита – пенсионерите и инвалидите, както и лицата със сериозни хронически заболявания, които изключват или правят невъзможно упражняването на каквато и да е трудова или стопанска дейност и които не са в състояние, по изрази на законопроекта, да търсят активно работа.

Освен това изцяло неясни и несъгласувани са изискванията досежно това какво законодателят разбира под упражняване на занятие и активно търсене на работа и как това би могло да бъде установено от съда по несъстоятелността, респ. да бъде извършена проверка по отношение на тези обстоятелства.

8. Следва да се посочи, че в законопроекта не е уредено ясно и точно какви са правните последици при смърт на физическото лице, образувало производството по несъстоятелност – дали производството се прекратява, в кой момент и докога е допустимо това, какво става с вече предприетите до този момент действия (особено ако вече е пристъпено към осребряване на имущество). Единствената норма, изцяло несъгласувана с останалата част на законопроекта, е тази на чл.32 т.4 , която предвижда, че при смърт на длъжника производството се спира. Какво става обаче след спирането, и дали следва да се конституират наследниците на длъжника и при какви предпоставки да стане това – общите на чл. 229 и 230 от ГПК, служебно от съда по несъстоятелността, изобщо не е предмет на правна уредба.

Следва да се установят изрично и правомощията на наследниците по отношение на производството по несъстоятелност, както и разрешаването

на възможните случаи на противоречия между тях, ако някои от тях искат то да продължи, а други – да бъде прекратено.

Следва да се обмислят и внесат промени в Закона за наследството, тъй като са възможни хипотези на наследяване както по закон, така и по завещание и е възможно да е налице колизия на интереси по отношения на секвестрируемите имоти от масата по несъстоятелност.

Проблеми и забавяне на производството по несъстоятелност може да възникнат в случаите на отказ от наследство, при приемането на наследството на длъжника, ако всички наследници се откажат от наследството му и единствен наследник е Държавата, при даване на срок на наследниците, да заявят дали приемат наследството, при наследници, живеещи в чужбина, ако не може да бъде установен адреса им, с назначаването на особени представители на същите в рамките на производството.

Във всички тези случаи следва да се прецизира и кой ще заплаща разходите и дали те няма да останат за сметка на бюджета на съда, което според нас е недопустимо.

9. Считаме, че следва да бъде изцяло преработена или да отпадне глава Четвърта от Законопроекта „План за погасяване на задълженията на длъжника“. Тази глава буквално е преписана от ТЗ (Глава 46 от ТЗ) и частично представлява не особено сполучлива адаптация на Част Пета от ТЗ („Производство по стабилизация на търговеца“), без ясно разбиране на особеностите и спецификите на търговската несъстоятелност, които са изцяло неприложими към физическите лица.

В случаите на план за оздравяване по ТЗ, търговецът, макар и във вече открита процедура по несъстоятелност и действащ под надзора на синдика, продължава да извършва стопанска дейност и да реализира печалба. Това дава възможност, ако кредиторите му преценят, да се гласува план за оздравяване като нормите установените правни процедури са съобразени именно с тази цел.

В случая, както сочи и Законопроектът, законодателят предвижда план за погасяване, който касае единствено секвестрируемото имущество на длъжника, т.е. предметният обхват е ясно и точно определен. Това прави напълно излишно проследяването на процедури по допускане на плана, свикване на събранието на кредиторите, допускане на плана, решение за

утвърждаване на плана. Спорна е и възможността за сключване на договор за продажба на цялото имущество, като уредената възможност по чл.67 от Законопроекта, само ще забави хода на процедурата и ще я оскъпи, което пречатства кредиторите да получат макар и частично удовлетворение, а така и върху длъжника, чиито задължения изкуствено нарастват с излишни разходи.

10. Разделянето на производството на две фази – първа по откриване на производство по несъстоятелност и постановяване на решение по чл.37 от Законопроекта, и втора - обявяване на длъжника в несъстоятелност (чл.71 и следв. от Законопроекта), е напълно излишно и единствено удължава и усложнява производството.

Несъгласувани са и последиците на решението за обявяване в несъстоятелност (чл.72 - т.2 и т.3 от Законопроекта), с тези по чл.37 т.3 и чл.39 от същия, касаещи откриването на производство по несъстоятелност. Налагане на обща възбрана и заповед и лишаване от длъжника от правото да управлява и се разпорежда с имуществото, включено в масата по несъстоятелността (чл.72 т.2 и 3) са приложими само към търговската несъстоятелност, тъй като до този момент търговецът е продължавал обичайната си търговска дейност, но не и към физическото лице-длъжник, което още от решението за откриване на производство по несъстоятелност е лишен от каквато и да е възможност за самостоятелни управителни и разпоредителни действия.

II. ЗАБЕЛЕЖКИ ПО ОТДЕЛНИ ТЕКСТОВЕ НА ЗАКОНОПРОЕКТА (ИЗБИРАТЕЛНО И НЕИЗЧЕРПАТЕЛНО):

1. Считаме, че избраният в Законопроекта подход - чрез негативен критерий да се даде определение на понятието добросъвестност (чл.9, ал.2 от законопроекта), е неудачен, тъй като посочените критерии са неизчерпателни, а едновременно с това съдът е натоварен да следи служебно за добросъвестността на длъжника (чл.2 8 от законопроекта), без да е ясно дали може и при какви обстоятелства да събира доказателства за добросъвестността на длъжника.

Не е предвидено и как ще се финансира това събиране на доказателства при необходимост от специални знания, доколкото всички разноски се авансират от длъжника, а пък съдът е длъжен да изследва

служебно тези въпроси. Добросъвестността в гражданското право е свързана със знание на определени факти, като под нея се разбират и онези усилия и напрежение от страна на длъжника, които кредиторът очаква. Ето защо засиленото служебно начало би създавало трудности за съда по несъстоятелността и би го поставило в състояние на обективна невъзможност да направи проверка относно наличието на добросъвестност или липса на такава у длъжника в краткия срок на предвиденото производство по законопроекта.

2. В чл. 39, ал.2 от законопроекта директно е възпроизведена нормата на чл. 636, ал. 1 от ТЗ и е предвидено, че от вписването на решението за откриване на производството по несъстоятелност, изпълнението на задължение към длъжника се приема от синдика. Горното е предвидено в ТЗ, но там е налице и фигурата на временния синдик (чл. 666 и следващите от ТЗ), който се назначава от съда до избора на синдик от Събранието на кредиторите със самото решение за откриване на производството по несъстоятелност. В представения проект не е предвидена такава фигура, което е видно както от Глава Първа „Участници в производството по несъстоятелност“, така и от съдържанието на решението за откриване на производството по несъстоятелност, регламентирано в чл.37 от Законопроекта. Следователно е налице хипотеза, в която от откриване на производството до избор на синдик от Първото събрание на кредиторите по реда на чл.19 от Законопроекта, на практика няма как изпълнение на задължение към длъжника да бъде прието, тъй като законът постановява това да стане от страна на синдика, а такъв още няма назначен/избран, и не би могло да има, доколкото все още не е проведено въпросното Събрание на кредиторите. Следва да се обмисли дали е удачно въвеждането на фигурата на временния синдик, защото съществува и опасност свиканото Първо събрание на кредиторите да не може да бъде проведено по различни причини (липса на кворум, поради неявяване на кредиторите, липса на мнозинство за взимане на решение), а това ще доведе до открито производство, без да има основната фигура на синдика, който да участва в същото.

Вярно е, че физическите лица не водят търговски книги и поради това за Първото събрание на кредиторите е предвидено същото да се провежда с участието на кредиторите, чиито вземания са посочени от длъжника в списъка към молбата за откриване на производството / чл.19,

ал.2 от законопроекта/, т.е. не е необходимо временният синдик да изготвя такъв списък, както по ТЗ, но е удачно да се помисли и дали да не се предвиди възможност да се включат в това Първо Събрание на кредиторите, такива кредитори, които не са посочени от длъжника в списъка, но се легитимират с надлежен изпълнителен титул, като например изпълнителен лист по влязло в сила съдебно решение или друг подобен. В противен случай длъжникът би могъл, макар и под страх от наказателна отговорност във връзка с декларирането на добросъвестност, да изготви списък на кредиторите си, който да не отразява всички негови кредитори, с цел да участват на първото събрание само такива, които той е пожелал да включи, пренебрегвайки други свои кредитори. Това обаче ще опорочи избора на синдик и упражняването на останалите правомощия на първото събрание на кредиторите.

Също така не е предвидено в проекта как ще се процедира при невъзможност на ПСК да избере синдик, който да бъде назначен от съда по различни причини. Ако например на свиканото първо събрание не се явят кредитори или не се формира решение с мнозинство, е удачно да се помисли за назначаване на служебен синдик от съда, защото в противен случай няма да има кой да изготви списъците и предприеме действия по производството. Възможно е кредиторите на длъжника да са дезинтересирани, а тяхната пасивност да не даде възможност за развитие на производството.

Липсва правна уредба и по отношение на това, как следва да процедира съда ако синдикът, макар и избран от Първото събрание на кредиторите, не встъпи в изпълнение на задълженията си – дали следва да се свика ново събрание или следва синдикът да се определи от съда по несъстоятелността. Липсата на изрична и ясна уредба ще доведе до създаване на противоречива съдебна практика и ще забави хода на производството по несъстоятелност.

3. Изразяваме принципното си становище, че в рамките на производството по несъстоятелност на физическите лица фигурата на синдик, така както е уредена в Законопроекта, е излишна и неподходяща. На синдика се възлагат изключително многобройни функции, за дълъг период от време, което оскъпява производството с разходите за заплащане възнаграждение на синдика, утежнява още повече

финансовото състояние на длъжника и неговото семейство и злоупоставя интересите на кредиторите му.

Законопроектът по недопустим начин злоупоставя и интересите на синдиките и ги принуждава „да работят на кредит“ по отношение на физическите лица с оглед нормата на чл.24 ал.3 от Законопроекта, като не се отчита разликата между търговската несъстоятелност, където на синдика се изплаща ежемесечно възнаграждение (за сметка на масата по несъстоятелността или от предвнесени от кредиторите суми), и правомощията на синдика в рамките на процедурата по отношение на физическите лица.

Не може да се приеме, че изцяло синдикът следва да понесе последиците от липсата на продажба на имущество – това зависи не само от неговата активност, но и от множество други фактори, които да не дават възможност за осребряване – напр. лошото състояние на продавания обект, търсенето и предлагането на пазара.

Отделно от това в чл.24 ал.2 от Законопроекта не е посочена минималната сума, която следва да получи синдика ако е осребрил имущество. Ако напр. се продава движима вещ на стойност от 1 000 лв., сума от 50 лв. е крайно недостатъчна, за да репарира усилията му.

Освен това, с оглед нормата на чл. 24 ал.2 от Законопроекта е изцяло неясна и несъгласувана с нормата на чл. 77 ал.2 от Законопроекта, която препраща към нормите на глава 46 от ТЗ.

Ако, както е посочено в чл.24 ал.2 от Законопроекта за всяко действие за осребряване на масата по несъстоятелността синдикът има право на възнаграждение в размер на 5% от стойността на осребреното имущество. Такива отделни действия, без претенция за изчерпателност, съгласно глава 46 от ТЗ са подаване на молба по чл.71б от ТЗ вр. чл.77 ал.2 от Законопроекта; по обявяване на продажбата – чл.717а от ТЗ вр. чл.77 ал.2 от Законопроекта; по извършване действията по първа продан на имуществото – чл.717в вр. чл.77 ал.2 от Законопроекта; по съставяне на протокол по чл.717в вр. чл.77 ал.2 от Законопроекта; по изготвяне на сметка за разпределение съгласно чл.717в ал.2 (ако за купувач бъде обявен кредитор с прието вземане); по съставяне на покани към наддавачите, предложили следващата най-висока цена (ако първият купувач не е внесъл сумата) – чл.717е вр. чл.77 ал.2 от Законопроекта; действията по провеждане на нов търг -чл.717ж вр. чл.77 ал.2 от Законопроекта; съставяне на Постановление по чл. 717з вр. чл.77 ал.2 от Законопроекта; действията

попродажба в особени случаи – чл.717л, чл.717м1 чл.717н вр. чл.77 ал.2 от Законопроекта; искането за разрешение за продажба по чл.718 ТЗ вр. чл.77 ал.2 от Законопроекта. Ако синдикът има право на отделно възнаграждение, то в съвкупност би могло да стигне 50% или повече от стойността на осребреното имущество.

Ако се определи само 5% от осребреното имущество, при продължителен процес на осребряване и ниска стойност на секвестрируемото имущество, това не би могло да мотивира синдика изобщо да встъпи в рамките на конкретната несъстоятелност, и няма как да се гарантира нормалния ход на несъстоятелността.

Отделно от това върху синдика са възложени и допълнителни разходи, свързани със застраховането на отговорността му – чл.26 от Законопроекта вр. 663а от ТЗ, които очевидно ще останат за негова сметка, без да може дори частично същият да бъде репариран за положените усилия.

Освен това в нормата на чл.66 ал.1 и ал.4 от Законопроекта не е предвидено какво е възнаграждението на синдика, кой ще го заплаща и за какъв период от време същият ще осъществява контрол върху дейността на длъжника. Налице е съществена празнота в закона – установени са задължения на синдика, които изискват практически постоянен контрол и непрекъснато съдействие, без да е осигурено съответното финансиране и без да може (тъй като липсва осребряване по смисъла на чл. 24 ал.2 от Законопроекта), да получи процент от осребреното.

4. Налице е пълна неяснота, което ще създаде проблеми при прилагането на закона, по отношение на това кои актове на съда подлежат на обжалване и по какъв ред (така както законодателят изрично е уредил в чл.613а от ТЗ). Това отново ще създаде възможности за противоречива практика в рамките на отделните апелативна райони без възможност да бъде уеднаквена.

Следва да бъде изменена или прецизирана нормата на чл. 37 ал.3 от Законопроекта – кой и при какви предпоставки може да обжалва охранителното решение за откриване на производство по несъстоятелност по чл.37 от Законопроекта. Аналогия с нормата на чл.613а ал.2 от ТЗ е неприложима, тъй като кредиторите не могат да искат откриване на производство по несъстоятелност – това е право единствено на длъжника,

а и е без значение, тъй като в това производство не се определя начална дата на неплатежоспособност.

Предвидено е обжалване на решението за откриване на производство в седмодневен срок по реда на ГПК, но не е посочено дали производството по обжалване ще е двуинстанционно, т.е. решението на горната инстанция дали ще е окончателно или с оглед предвиденото като първа инстанция окръжен съд, ще подлежи и на касация, като следва да се предвиди изрично необходимо ли е такъв тип дела да се разглеждат и от ВКС с оглед очакванията, че ще бъдат свързани с нисък материален интерес.

5. Предвидено е налагане на обезпечителни мерки с цел запазване на имуществото на длъжника (чл.42 от законопроекта), което може да доведе до торпилиране на висящите изпълнителни дела от недобросъвестни длъжници, чрез инициране на такова производство, като същевременно ограничение е предвидено единствено по отношение на производствата по ДОПК, като няма изрична правна регламентация относно производството с участие и на трети лица.

6. Нормата на чл.11 ал.1 от законопроекта засяга по недопустим начин правната сфера на съпруга като се включва в масата по несъстоятелността имущество, което е СИО за задължения, които не са задоволяване на нуждите на семейството или не са поети със съгласието на от двамата съпрузи. – напр. задължения от хазарт на единия съпруг, тогава, когато съпрузите са във фактическа раздяла или е висящо бракоразводно дело помежду им. Съпругът на длъжника, поискал защита по законопроекта, ще бъде принуден да понесе последиците от несъгласуваните с него действия, без възможност за каквато и да е защита, като във връзка с обявяването на съответните решения и актове в Информационната система за производство по несъстоятелност към МП, името му ще бъде отразено в нея, с всички последици от това.

Изцяло неясно е и какво се разбира под „парични влогове – съпругеска имуществена общност“ и дали там, ако това е така, се включва и ½ от влоговете на съпруга на длъжника.

Поради това към изискванията към молбата за откриване производство по несъстоятелност задължително следва да се предвиди някаква форма на съгласие и /или одобрение на съпруга и ясно следва да се уреди правния му статут и възможностите му на защита.

7. Нормата на чл.34 ал. 2 т.7 от Законопроекта следва да отпадне, тъй като не е съгласувана с чл. 57 ал.1 т.1 от Законопроекта – при подаване на молбата за откриване на производство няма списък на вземанията по смисъла на чл.47 ал.1 от Законопроекта, което допълнително ще затрудни защитата на длъжника.

8. Изброеното до тук е само малка част от проблемите, с които, по наше мнение, ще се сблъскат страните и съда при прилагането на Законопроекта, ако той бъде приет в сегашната му редакция – напр: не особено удачните разпоредби за давността по чл.18 от Проекта; неясното и трудно за прилагане производство по чл.100 и следв. за установяване на условията за погасяване; спорната възможност за извънсъдебно споразумение, ако все още не са установени кредиторите на длъжника; необходимостта от проследяване на процедурата по осребряване, установена в ТЗ, която е твърде формална и усложнена за целите на Закона за несъстоятелност на физическите лица и която ще породи множество спорове и колизии и ще злепостави интересите на част от кредиторите, предприели вече индивидуално принудително изпълнение; липсата на ясно и точни критерии за определяне на издръжката на длъжника и неговото семейство от съда, предпоставките и периодичността на изплащането на суми и много други.

На база на изложеното, считаме, че в законопроекта по отношение на производството по несъстоятелност, са съчетани не особено удачно елементи на стабилизация и принудително изпълнение. Предвидени са директни препратки към разпоредби на Търговския закон, като е спорно колко е удачно това, предвид фактът, че с оглед адресата на закона и изричното изключване на свързаността с търговска дейност по чл. 2 от законопроекта, е очевидно, че това производство няма търговски характер и не представлява търговски спор. В отделни разпоредби е налице препращане към ГПК, но при смесването на елементи на исков и охранителен процес, това ще създаде проблеми в практиката и ще породи правни спорове. Липсват ясни и достатъчно конкретни процесуални норми, които да регулират действията на съда и страните в производството. Голяма част разпоредбите са заимствани от уредбата на част Четвърта на ТЗ „Несъстоятелност“, като подредбата и

структурирането е различно, но същевременно хаотично. Към някои норми от ТЗ има и директни препратки, като следва да се прецени доколко това е целесъобразно предвид факта, че се касае за производство спрямо лица, чието качество и свързаност с търговското право е отречено, за да могат да са адресати на процесния закон (изрично в чл.2 от Законопроекта). При изработването на проекта и заимстването на разпоредби от ТЗ в частта за несъстоятелността, някои не са синхронизирани с процедурата по законопроекта и нейните особености.

С оглед на гореизложеното считаме, че по изпратения **Законопроект за защита на физическите лица при неплатежоспособност следва да бъде дадено отрицателно становище.** Този извод базираме на дългогодишния си опит като търговски съдии и съдии по несъстоятелност в съд, разглеждащ най-големия брой производства по несъстоятелност в България. Законопроектът е излишно и изкуствено усложнен, ще коства значителен финансов и обществен ресурс, поради което в този му вид е практически неприложим и ще направи невъзможно постигането на заложената в него и в цитираните по –горе Директиви цел – защита на неплатежоспособния добросъвестен длъжник, както и справедливо удовлетворяване на кредиторите му.

ИЗГОТВИЛИ:

Съдия Жаклин Комитова .....

Съдия Мирослава Кацарска .....

Съдия Никола Чомпалов .....